

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชุดโครงการเรื่อง

การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ

ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม จันทรโณทัย

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

รายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์

ชุดโครงการเรื่อง

การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ

ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม จันทรโณทัย

ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัย ประเภทอุดหนุนทั่วไป
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552

บทสรุปผู้บริหาร

ชุดโครงการการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพมีโครงการวิจัยย่อย ภายใต้แผนงานวิจัย 5 โครงการดังนี้ โครงการ การศึกษาบทบาทของพืชสกุลลูกใต้ใบ (วงศ์ลูกใต้ใบ) และสกุลเข็มขาว (วงศ์เข็ม) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยและ ส.ป.ป. ลาว เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.ประนอม จันทรโณทัย เป็นหัวหน้าโครงการ โครงการความหลากหลายทางพันธุกรรมของข้าวพื้นเมือง ผศ.ดร.ดวงกมล แม้นศิริ เป็นหัวหน้าโครงการ โครงการการอนุรักษ์กล้วยไม้ป่าโดยเทคโนโลยีชีวภาพ ผศ.ดร.อัจฉรา ธรรมदार เป็นหัวหน้าโครงการ โครงการความหลากหลายของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังหน้าดินและสัตว์มีกระดูกสันหลังบางกลุ่ม ในอ่างเก็บน้ำน้ำจิม 3 ส.ป.ป.ลาว รศ. ดร.นฤมล แสงประดับ เป็นหัวหน้าโครงการ ผศ. ดร. อัจฉรา ธรรมदार เป็นหัวหน้าโครงการ และ โครงการความหลากหลายและคุณค่าทางโภชนาการของแมลงกินได้ในพื้นที่ลุ่มแม่น้ำโขงของไทยและ ส.ป.ป.ลาว ผศ. ดร. สินีนาฏ ศิริ เป็นหัวหน้าโครงการ

วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย เพื่อศึกษาอนุกรมวิธานของพืช สกุลลูกใต้ใบ และ สกุลเข็มขาว สร้างรูปวิธานจำแนกชนิดพืช การกระจายพันธุ์ การใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย และ ส.ป.ป. ลาว เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ และเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อกล้วยไม้ป่าระหว่างประเทศไทยและ ส.ป.ป. ลาว เพื่อศึกษาและประเมินความหลากหลายทางพันธุกรรมของข้าวพื้นเมืองใน ส.ป.ป. ลาว เพื่อสำรวจความหลากหลาย ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง และปลา ในเขื่อนน้ำจิม นครหลวงเวียงจันทน์ และศึกษาเซลล์พันธุศาสตร์ของสัตว์น้ำบางชนิด เพื่อสำรวจและจำแนกชนิดแมลงกินได้ ในพื้นที่จังหวัดหนองคาย-นครหลวงเวียงจันทน์ จังหวัดมุกดาหาร-แขวงสุวรรณเขต และจังหวัดอุบลราชธานี-แขวงจำปาศักดิ์ และ วิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการของแมลงกินได้บางชนิด เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความสำคัญด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นแหล่งข้อมูลสำคัญ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้แก่นักเรียน นักศึกษา และประชาชน และนำทรัพยากรมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์อย่างยั่งยืน เพื่อศึกษาผลกระทบของสิ่งมีชีวิตกลุ่มต่างๆ ที่มีผลต่อสุขภาพ สังคมและเศรษฐกิจ และป้องกันให้ประชาชนได้ตระหนักถึงผลเสียดังกล่าว เพื่อให้การสนับสนุนโครงการและกิจกรรมที่มีผลต่อความยั่งยืนของความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการวิจัยระหว่างมหาวิทยาลัยขอนแก่นและมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว และเพื่อให้บริการวิชาการ เผยแพร่และนำความรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพสู่ชุมชนและสาธารณชนในรูปแบบต่างๆ

ชุดโครงการได้มีการจัดประชุมนักวิจัยในโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนางานวิจัยให้ไปในทิศทางตามแผนงานที่วางไว้ นอกจากนี้ชุดโครงการฯ ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง The Conservation and Utilization of Biodiversity in Makong River Basin เมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2552 ณ มหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เวียงจันทน์ ส.ป.ป.ลาว โดยมี อาจารย์และนักศึกษา จากคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 9 คน และ อาจารย์และนักศึกษา จากมหาวิทยาลัยแห่งชาติลาว เวียงจันทน์ ส.ป.ป.ลาว จำนวน 52 คน เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ หนึ่งชุดโครงการมีแผนการดำเนินงานตลอดโครงการไว้ 3 ปี แต่ทางแหล่งทุนได้อนุมัติโครงการเพียง 1 ปี ดังนั้นโครงการย่อยทั้ง 5 โครงการ ภายใต้ชุดโครงการการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ จึงยังไม่เสร็จสมบูรณ์ตามแผนที่วางไว้

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 วัตถุประสงค์หลักของแผนงานวิจัย	3
1.2 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของแผนงานวิจัย	3
1.3 เป้าหมายของผลผลิต (output) และตัวชี้วัด	3
1.4 เป้าหมายของผลลัพธ์ (outcome) และตัวชี้วัด	4
1.5 ทฤษฎี สมมุติฐาน (ถ้ามี) และกรอบแนวความคิดของแผนงานวิจัย	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ เช่น การเผยแพร่ในวารสาร จดสิทธิบัตร ฯลฯ และหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย	4
1.7 แผนการบริหารแผนงานวิจัยและแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งขั้นตอนการดำเนินงานตลอดแผนงานวิจัย และโปรตะระบวนการบริหารความเสี่ยง	5
1.8 แผนการสร้างนักวิจัยรุ่นใหม่จากการทำการวิจัยตามแผนงานวิจัย	5
1.9 กลยุทธ์ของแผนงานวิจัย	5
1.10 ระยะเวลา และสถานที่ทำการวิจัย	6
1.11 ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของการวิจัยตามแผนการบริหารงาน และแผนการดำเนินงานตลอดแผนงานวิจัย	6
บทที่ 3 ผลการวิจัย	8
ภาคผนวก	